

KAJA

Ilmub igapäev.

Nr. 261. 267-11. Esmaspäeval, 1. oktoobril 1923.

Eesti nädalriik 3. märts

Tellijärgi hind.

Postiga	3 se ära viies:
1. kuu peale 75 mrl.	1. kuu peale 68 mrl.
3. " " 225 " "	3. " " 204 " "
6. " " 450 " "	6. " " 408 " "

Wäljamaale 1 kuu peale 200 marta.
 Abiisimutamine 20 marta.
 Telliinist wõtab wõstu talitus, abitahtu-
 oma tellimiste wõtmiseks ja kõi wõtab
 postkontori, Soomes, Saksamaal, Prantsus-
 maal ja mitmes muus wäliskõrge wõtab iga
 kohalt postkontor „Kaja“ tellimise wõstu.

Kullutuste hind:

Uts millimeetrit ühel weel: kogu eesotsas 5 mrl.
 teksti kellel 6 mrl., kullutuse kellel 3 mrl.
 Kullutust wõtab wõstu tootmiste kullutuse, kullu-
 tuse ja agentuuri, Soomes — Sanomaleht, 34
 moituskuliste, Helsingi, Saksamaal ja Austrias —
 „Kaja“ tellimise, Berliin, Straßburg, 33.33
 kullutuse — „Kaja“ tellimise, Berliin, 33.33
 kullutuse — „Kaja“ tellimise, Berliin, 33.33

Kõikmetad, Tallinnas, Suur turg 18, kõi-
 traat 3-12, awatud 1. 9 h. — 1. 10 h. 30.
 Osine wal wõtab, „Hilise“ trükitöid, kõi-
 traat 1-80.
 Tallus, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.
 Kõikmetad, Suur turg 18, kõi traat 5-81.
 awatud 1. 9 h. kuni 1. 6 p. L.

humbid aosta jama ajaga. Selle wõstu on
 aga wäljaminekud kaotanud 4 miljoni mör-
 r. Kogu järele oli eimeisel finans-
 poolaastal 365,829,949 naela, wäljaminek
 362,832,762 naela.

Si ole enam merele
baasiks.

London, 30. sept. (E.A.).
 Lõunast päewast peale ei ole Dover enam
 merele baas. Admiraliteedi wõimud
 andsid sadama kinnipidamiseks üle.

Terawad lahkimine
fascistide leeris.

London, 29. sept. (E.A.).
 Roomast telegraafitse: Fascistide
 leeris on meed lahkimine tekkimise järele
 järele, et partei juhatusel wälja heideti
 Macc, kes oli üks kõige agendamatest fascis-
 tistest. Mussolini laitis juhatusel niisuguse
 teguwiisi pärast, mispeale juhatus kinnit-
 tagasi astus.

Kord jälle jalale seatud.

London, 29. sept. (E.A.).
 Sofiaist teatatakse ametlikult, et kinnis-
 bulgaarias kord jälle jalale on seatud.

Suur torm Põhja-Ameerikas

London, 29. sept. (E.A.).
 Omaha (Nebraska) osariigis, Põhja-
 Ameerikas) teatatakse, et eila õhki on suur
 torm käinud üle läänepoolse Iowa ja ida-
 poolse Nebraska. Seni teadete järele on
 13 inimest surma saanud, paljud on kabi-
 nits jäänud. Kinnine kogu arwatakse
 üle poole miljoni dollari olemas.

Tiifkushaiguse ja selle tek-
kimise ning arenemise de-
monstreerimine filmil.

Tallinnas Eesti tiifkuse wõimude
 selle järele poolt oli eila, pühapäeval 30.
 septembril „Wagellile“ päewa puhul koha-
 liku „Grand-Maria“ kinoteatris kinnit-
 ta filmi demonstreerimine korraldatud.
 Film „Wagellile“ kujutas teismes pi-
 kas jaos tiifkushaiguse laialilagamist
 tiifkuse Euroopa riikides, haiguse tekkimist
 ja arenemist inimeste kopsudes, luides ja
 teistes kehajades. Edasi näidati filmil
 haiguse hirmuäratavate tagajärgi, selle wõimude
 tarwitusele wõetud abinõusid ja arstimis-
 wise ning haiguse eest hoidmiseks tarwi-
 tatuid abinõusid.
 Filmi koostama oli kogunud avar kino-
 ruum rahwast pea täis, teist ise jälgiti hu-
 wiga. Filmi korraldajate jama filmi ette-
 kandmist koolilastele. Sisepäas ma-
 tula.

Eesti awalikud tegelased
kirjas ja pilbis.

Eesti kirjanduslikel on otsustanud kogu-
 koosse „Eesti awalikud tegelased“ kogu-
 misele ajada. Rahmatuse tagajärjel mahu-
 tada teated kõigi nende praegu elawate iifi-
 kute kohta, kes on tähelepanu teeninud riik-
 lisel, teaduslikel ja ühiskondlikel, waimil-
 lisel ja majanduslikel alal. Sellele peab
 nimetatud teoses esindama kõik meie praeg-
 uised ja endised wõimude juhid; riigikogu
 liikmed, ministrid, kõigi ministrite, riigi-
 ja omavalitsuse juhataste, poliitilise,
 kooli, posti jne. tähtsamad ametnikud,
 wabaduslased, kangelased, kinnitused teadus-
 ja kirjanduslikel aladel ja maal.
 Üleskutsu andmete kogumiseks avalda-
 takse ajalehtedes.

Sommikupallide aseainena.

Teati Tartu eimeses kommertsialnõuand-
 kogu n. n. kodanik palwe fiske, millel kõi-
 mine igale õpilasele fiske on.
 Kodanik palwet peetakse igal esmas-

Rahwasteliidu neljanda
täiskogu istangil lõp-
penud.

Genf, 29. sept. (E.A.).
 Rahwasteliidu neljanda täiskogu istang-
 il lõppes täna õhtu pärast nõukogu liik-
 mete walimise eimeise kõnega, kes ülewaate
 andis neljanda täiskogu tööst.
 Nõukogu istumised kestawad edasi.

Staaliale antakse 50 miljoni
liiri wälja.

Baris, 29. sept. (E.A.).
 Saabikute konverentsi walitus eila
 Schweitsi liidupaika Staaliale wälja andma
 neid 50 miljoni liiri, mis Greeka riigipant
 sinna deponeeris.

Seisukorras Saksamaal.

Berlin, 30. sept. (E.A.).
 Saksamaal wõtab järjelt määrusi ja korral-
 dusi tagasi, mis passiivse wõimudega olid
 seotud. Kõik need toimetused hulk sõjawa-
 rustust liidul.

Samburgist telegraafitse: Pärast
 separatistide kooalekut tekkis kooaleku
 maja ees rahwahogumine. Belgia soldatid
 awasid rahwahogula peale tule. Kõik kuni
 neli inimest sai surma. Saawatuid on roh-
 kem.

Berlin, 29. sept. (E.A.).
 Ametlikult teatatakse: Riigi teademi-
 nister ja postiminister wõtsid määruse,
 tagasi, mis omal ajal awalitati passiivse
 wõimude teostamiseks Rheini- ja Rühri-
 maal.

Riigi üleskutsu-minister wõttis tagasi
 määruse 13. jaanuarist heakskiidetud
 täitmise lõpetamise kohta Prantsusmaal ja
 Belgiale.

Berlin, 29. sept. (E.A.).
 Kõik teatatakse „Daily Newsile“, et
 Rühri-maa elanikud kinnitawad täiel mää-
 dul ometad. Kõik need wõimudest mõju-
 bootimata.

Berlin, 29. sept. (E.A.).
 Riigi kaitseminister Geisler keelas kuni
 edaspidini ära „Wölkcher Beobachter“ il-
 numise Münchenis.

„Wölkcher“ teatel on läbiotsimisele so-
 fialistide hääleandja „München Posti“
 toimetuse kullipildu, sõjawäepäse ja
 kassigranaate leitud.

Berlin, 29. sept. (E.A.).
 Greiburgis panid kommunistid ja tei-
 sed käremsed pahempoolsed reede õhtul
 toime toiduainete poodide riikistamist.
 Reichswehr (sõjavägi) oli kinnitunud täna-
 wad puhastama.

Lahkimine ainult heak-
tegemiskohustuste täitmise
wiisides.

London, 29. sept. (E.A.).

Maratantsler Neville Chamberlain pi-
 das eila õhtul Birminghamis kõne, kus ta
 kaalutab ja Poincaré hõlmuist läbi-
 kinnitab Pariisis puudutas. Ta ütles, et Bri-
 ti ja Prantsuse wahel ei ole lahkimine
 eesmärgide asjus. Mõlemad soowivad, et
 Saksamaa täiendaks neid kohustusi, mis ra-
 hulepingi temale peale paneb. Briiti walit-
 sus läheb oma arwamises Prantsuse walit-
 susest lahku ainult selle wiisi poolest, kuidas
 heakstegeimiskohustuste täitmist tegelikult
 tuleks teostada. Chamberlain arwab, et
 Pariisi läbiotsimisele jelles punktis edu
 on saadud ja et on korraldatud see
 usalduse puudus, mis mõnda aega mõlema
 maa wahel arusaamatuse on tekitanud.

Sissetulekud wähenenud,
wäljaminekud kaswanud.

London, 30. sept. (E.A.).

Briiti finanssasta eimeisel pooltel, mis
 täna lõpeb, on sissetulekud wähenenud 38
 miljoni naelsterlingi mörri, wõrreldes möö-

Täna, 1. oktoobril, kell 8.15 min. õhtul

*** SUUR ETENDUS ***

Maadluse algus kell 10 õhtul

1. Otsustaw maadlus kuni wõiduni. Wene hiiglane Iwan Roma-
now — Urus Benetsky (Tscheki) wastu. Kes wõidab.
2. Kanan maailma esimaadleja (Austria) — Nestrem maailma esi-
maadleja (Eesti).
3. Otsustaw maadlus kuni wõiduni. Brilla (Poola) — Arrokküll (Eesti).
4. Bambula (Ameerika) — Kristom (Eesti).
5. Nelke (Eesti) — Hübner (Eesti).

Riigikogu

poolumeeste rühma

1000000

on täna kell 4 p. l. rühma toas
Soompeal.

Wandus-mesinduse õppetundide wälja-
panekud.

Tartu aiand. ja mesind. seits-
— ajakiri „Mee“ — 1. auh. — dipl. juure
hõbeauraha peale ja 3000 marka Tallinna
linna poolt.

R. u. „Rahwamaailikool“, Tallinnas
— Katoõperaamat J. Wöckner — 1. auh.
— dipl. juure hõbeauraha peale.

Tartu entomoloogia kasse-
jaam — putukate bioloogiline kogu, tabe-
lid, diagrammid, taimetööstuse wõimude
wõimude abinõud — 1. auh. — dipl.
juure hõbeauraha peale ja 3000 marka Tal-
linna linna poolt.

Eesti põll. keskkõrge — aia plaan-
nid — 1. auh. — dipl. juure hõbeauraha
peale.

Julius Namisepp — Sõjewa laudu
— aiatuulide sortide wõimudest — 1. auh.
— dipl. juure hõbeauraha peale ja 3000 m.
Tallinna linna poolt.

A. Leppik ja K. O. Tartu — meega
wõimustatud mainitused — 1. auh. —
wõite hõbeauraha.

Eesti aiand. ja mesind. seitsi-
kauplus „Die“, Tallinnas — mitme-
gusel mesinduse tarbimist — 1. auh. —
dipl. juure hõbeauraha peale.

Teater ja muusika.

„Kirewa Mäsi“ awamis-
etendused.

Räimud reedel awati end. kino „Apollo“
ruumides eimeine Eesti miniatüür teater
„Kirewa Mäsi“. Teatri ajutajateks on
Draamateatri näitlejad. Tegelas-
kutele peale Eesti näitejõudude peal rida
Wenema teatritegela ja balett-kogu Ta-
mara Bedi juhatusel. Etendusi hakatakse
andma Eesti- ja Wene keeles kordamööda.
Meie publikumi tarwidust sarnase teat-
ri järele tunnustab juba see asjaolu, et
teatri awamisõhtutel 28. ja 29. septembril
kõik plattid müüdisid olid ja paljud kodu-
tagasi pidid minema.
Seda peaks me teatri juhatus edaspi-
di ka filmas pidama ja publikumile ainu-
kustimäärustist ja kõigiti wõimude-
wõimudest peatama.
Peab ütleva, et awamisetendus kinnis-
ettevõttekultuuri läbiotsimisele ja wõimude
pala-
bega kätetud oli. Sa etteandend rohuldasid
nähtawasti täiesti, mida tõendab mitme-
kordsed kiiduwõimude näitlejatele.

Wälispoliitiline ringwaade.

Rahvasteliidu konverents lõppemas. Viidu 10-nda artikli tõlgitsemine. Saksaama passiivse wastupaneku lõpetamine ilma tingimisteta. Rühri panama. Diktator Saksaama ametis. Segadused Bulgaarias.

Rahvasteliidu konverentsil lõpetasid komisjonid juba oma tööd. Täiskogu ise hakkas siis rats korda päetmas koos käima ja kahtis oma tööga 1. oktoobriks lõpule jõuda. Wõimalik, et see tal korda läks, sest tema töö edenes viimasele ajal jõudjasti. Aruame nõuogu tegevuse kohta käinud aastal wõrdati läbi ja mitne tähtja päetawõrre kiisimuse kohta tehti lõpuliitid otsused.

Esimine eriti nimetada liidu põhikirja 10-nda artikli tõlgitsemist. See artikkel, mis kõiki rahvasteliidu liikmeid kohustab iga ühikliku liikme territoriaalset puutumatust ja poliitilist iseseisvust kaitsuma sel korral, kui liikmesele peaks kallale tungitama, on üks kõige tähtsamatest rahvasteliidu põhikirja üldise, valjude arwamist mõõda on ta wäärtuslikum kui kõik teised. Keda wõib nimetada rahvasteliidu nurgakivi. Kuid Ranaada ja mõnedki teised liikmed leiwad soowitawaks piirata kohustust, mis 10-nes artiklil liidu liikmetele peale paneb, sest et need kohustused liig kaugele minewad on. Ranaada ettepanekut on juba paar aastat jöelutud, ja niilisel konverentsil seadis juriidiline komisjon 10-nda artikli tõlgitsemise kohta selgitawad resolutsiooni kofku, mis täiskogu poolt 25. sept. wastu wõeti.

Selles resolutsioonis on tähelepanu wäärt rats punkti: 1. Kui nõuogu tarwilist peab soowitab sõjawäliste abinõude tarwitamist kallaletungimise wastu ehk kallaletungimise hädaohu ja ähwarduse wastu, siis tuleb temal arwesse wõtta iga ühikliku geograafilist seisukohta ja erilisi olusid. 2. Iga ühikliku riigi seadusandliste wõimude kätte jääb ära määrata, mil määral see riik sõjawäliste jõudude abil kindlustab teiste liikmete maa-ala puutumatust ja iseseisvust.

Täiskogu koosolekul seletati enne hääletamist mitmelt poolt, et selgitaw resolutsioon ei nõrgenda 10-nda artikli tähtsust, waid kindlustab ennem teda. Aga siis tuleb küsida, mis jaoks seda selgitamist üldse tarwis oli. Ja meil on arusaadaw, et Eesti esitaja ei wõinud täiskogu koosolekul selle resolutsiooni poolt hääletada, waid ühes teiste 12 delegatsiooniga hoidus ta hääletamisest. Siiski, 10-nda artikli tõlgitsemist wõib dieti hinnata alles ühenduses wastastikuse toetuslepinguga, mille kawa komisjoni poolt wälja töötati ja täiskogule ette pandi. Selle lepingu list ei ole meil weel teada.

Rahvasteliidu tuli weel teine uus liige juure: Abessiinia ehk Etioopia, kellest nädalapäetade eest teatati, et tema palwe on tagasi liikatud, sest et Abessiinias on alles orjade pidamine maffew. Niilid kuulas täiskogu koosolek uuesti komisjoni aruande üle ja wõttis siis ühelmeel Abessiinia rahvasteliidu liikmeks wastu. Sellega

tõuseb liikmete arw praegu 54 peale. Abessiinia asub Afrikas, Punase mere ääres. Maa-ala suurus 1.120.000 ruutkilom., elanikkude arw 8 miljoni. Suurriikide poolt leidis ta tunnistamist 1906. aastal.

Itaalia-Greeka liit on niilid lõpuliit liitwõetud. Määratud tähtjaks, 27. septembriks lahkusid Itaalia wäes Korfu ja liit anti greeklaste kätte. Wiimaste illatuseks ilmusid aga Itaalia sõjajäewad uuesti Korfu ette. Sillem selgus, et Itaalia sõjajäewadele oli käst antud niilawats Korfu ette jääda, kuni Greeka walitus korralduse teeb, et Schveitsi panka deponeeritud summa, 50 miljoni liiri, Itaaliale wälja maksetaks, nagu seda saadikute konverents ette pani. Greeka delegatsioon aga tõstis rahvasteliidu ees protesti saadikute konverentsi wastu, kes on oma otsestuga rutanud, sest siitamaani ei ole liitriikide nurimiskomisjonil weel korda läinud tehes teha Greeka liilid Itaalia piirikomisjoni liit. mehe kappiises Janinas, ja omeli summatatje niilid Greekat kahjustatu maksma.

Wäga tähtsaks sündmuseks läinud nädal oli Saksaama passiivse wastupaneku lõpetamine ilma ühegi tingimisteta. See wastupanek tähtis teatavas mõttes olla kaotatud sõja jatkamine. Kui jaanuarikuul selleaegne kantsler Cuno wälja kuulutas wõitluse Rühri pära, wõiskasid kõik erafonna, terve riigipäetu, temaga kaasa, isearanis rahwuslikel ringfonna, kes selles nägid eimeist lootust kättemaksimise peale. Verliinist hakati siis organiseerima ja juhima passiivset wastupanekut Rühri ääres. Selle wastupaneku nime all korraldati sabotaaži, nuuskuri tööd, äraandmist, ahiuiseid ülesastumist, terrori tegusid. Erilist rõhku pandi propoganda peale nii list. Kui wäljamaal, ja kihilustöö tegemine anti la mode meeste kätte, kes olid ilma sõja päewil selle kallal ametis olnud. Need kuulutafid siis prantslastele samafugist lõppu juba kun paari pära Rühri ette, nagu neil Napoleoni ajal Moskwas olaks jät. Reigi ei wõtnud waewaks asjaolusid, wastaste jõudude wäheforda kaine kaalimise alla wõtta.

Passiivne wastupanek tunnistati Verliinis rahwa ürgisuliseks tahtewalduseks, millele walitus tõkeld ette teha ei saa, kuigi ta seda tahaks. Ja praegu, kus see wastupanek lõppenud, kõnelatakse temast seal kui suurest ja kuuksast kangelasteost, mille karnaleid ajalugu waelmat tunneb. Depoleist, see wõitlus oli haruldane, wakte on ajalooist leida teist tema jarnast. Surrawaimustust ja joonastust illejoosimiseni, aga kainen läbi kaalimist mitte wõimugi. Rühri piirkonna elanikkude teelati wõljust töötgemine ära, sest töö wili oleks prantslaste katus läinud. Et tõolisid täies ti puhata ja lahelba wõitlid, makseti nem-

dele riigikassast palja nii palju kui kulus. Seda anti ofalt otjeteed, ofalt tööstustele wõiete kaudu, seda teetati määratud fredditidega. Nii mõnedki ettewõtted ei nõudnudki eialgu kreditiid, aga neid sunniti lihtsalt toetusraha wastu wõtma. Rendiidid hinnati paberiraha järele, mis nende tagastamiseks niilid naerumäärt fergeks teeb. Pealegi ei mõelba kummagi pool enam tõijelt nende kahumise peale.

Walitus ei mõelnud filmapiikugi järele, kusi Rühri toetamiseks raha wõtta ja misfuguseid uusi sisetulekuallikaid selleks leida. Temal olid ju paberiraha trükkimise masinad, ja need pandi siis tööle päewad ja ööd läbi. Moamite wiisi jaadeti raha Rührimaale ja pillati seal wälja ilma kontrollita. Pea kõik elanikud peeti seal illewal riigi kuu. Toehust said kaupmehed, kinode ja restoraanide omanikud, isegi teenijad tiidrudud jõukates perekondades. Igaüks spekuleeris ja täitis oma taskuid. Ja mis suurteostuse ettewõtted selle juures teenisid, on äraarwamata. Nõnda korraldati ofupeerimata maade elanikkude arwel Rühri piirkonnas panamat, millest niilid ilusaid asju jurtustatake. Omal ajal ei tohtinud sellest keegi sõnagi lausuda, sest teda oleks siis isamaa äraandjaks tembelatud.

Saksa rahwaerakonna liige b. Dheimb, riigipäewa saadik, tõendas mõne aja eest, et Rühri toetamiseks antakse igapäew wälja 40 miljoni kuldmarka. Seda tõendust ei liikunud keegi iimber, kili aga hindas niilid kantsler Stresemann Rühri toetamise nädalas 8000 biljoni peale, mis umbes wälja teeb natuke wäheama summa, 38,5 miljoni kuldmarka. Tähenbas, Saksaama on Rühri toetamiseks illeatija kuu jooful rohkem raha wälja annud, kui ta terve minewa aasta jooful liitriidile heakstegeimise maffude arwel üldse maffis.

Nõnda tegi passiivse wastupaneku toetamine riigikassa tähtjaks ja wõitis paberimargalt tema wäärtuse pea täiis. Wiimases hädas pani walitus elanikkudele wõimalkumalt raskemas maffud peale, aga sellest hoolimata juudeti riigi sisetulekutege katta waewalt 10 protenti wähaminefust. Nõnda tuli lõpp kätte, liit oli langenud.

Wiimafel ajal piilidis kantsler Stresemann teha kõik, mis wähegi wõimalik, et nringile kofuileppele jõuda Prantsusmaaga, aga asjata. Lõpuks piilidis ta ainult weel ühte wälja kaubelda: Saksaama territoriaalse puutumatuse tunnistamist, kuid ta see läks murja, sest Prantsuse walitusel oli lõpp jama selgesti ette näha. Kui siis Waldwini kofuissamine Poincaréga Saksa walitjusele selgesti tegi, et Inglismaa käest ei ole temal wähemaffi abi oodata, et passiivne wastupanek mingifugust moraalset mõju awaldaba ei junda, jät temal ainult ille wõitlust lõpetada Rühri pära, kus passiivne wastupanek juba oli tegelikult kofku warijemas, hoolimata rahajadest, mis sinna jaadeti.

See otjus oli Saksa kabinetil juba 25. sept. kindel. Järgmisel päewal peeti nõn Rühri ja Rheinimaa esitajatega, teispäewal kõigi okariidide peaministritega, kes sellest olid Verliini kufjutud. Nõupidamistele wi-

bisid mitugi ta suure koalitsiooni erafondaade juhid. Siuitaw on, et kõigil neil koosolekutel ei astunud mitte üks mees passiivse wastupaneku lõpetamise wastu ütles, isegi Baieri peaminister b. Knilling mitte. Alles siis, kui otjus juba oli tehtud, tõstis marurahwuslased selle wastu oma häält, portepoliitilistel põhjustel mitugi.

26. sept. andis Saksa walitus teada, et tema on passiivse wastupaneku Rühri ääres lõpetanud. Järgmisel päewal tunnistas ta tähtjaks kõik walitjuse määrused ja korraldused, mis olid wäljaantud wastupaneku organiseerimiseks. Sellega on Prantsusmaal kätte saanud, mis tema tähtis, et reparatsioonid kiisimuse üle Saksaamaa läbirääkimistesse astuda.

See oli filmapiik, kus Saksa walitusel wäga tõijelt tuli rehpendada rahutuste ja maffu lahtipuhkemisega wabariiklike forra wastu. Ilma ühegi tingimisteta lõpetada passiivset wastupanekut, mis pidi prantslastel Rühri piirkonnast wälja tõrjuma, Saksaamaale wõidu tooma, tähenbas allaheitmist, ruhuwa mõju awadumist rahwa meeleolu peale, ja seda mõju ei jätunud wabariigi wastased, marurahwuslased ja kommunistid, oma erafonna-humide katus tarwitamata. Nad tegid ägedat kihutustööd walitjuse wastu ja hakkafid endid wõitluseks walmisjadam. Et rahutusi ära hoida ja awalikku julgeolekut kaitsta, ktsenda põhiseadusliste wabaduste tarwitamist ja kaitseministrite Dr. Gesslerile anti diktaatori wõim kätte. Ihtlafi kuulutati terwel Saksaamaal piiraniisford wälja. Baier, kes Verliini fugugi ei usalda, tegi ise sedajama. Diktatoriks määrati seal endine peaminister b. Kahr, kellest loodetakse, et ta marurahwuslastega toime saab, sest tema ise on parempoolset laagrif pärit. Rühri hea kiig on see, et tema mõistab lahkpüüdes Baieris hukka ja seifab ühise Saksaamaa eest.

Saksaama päewad on praegu küll ärewad, aga tõijeld rahutusi ei tule seal nähtawasti mitte. Wähematel kofkupõrgetel ja streifidel siin ja seal, mida kommunistid õhutavad, puudub laiem tähtsus. Jällegi selgub, et käremeelset wabariigi wastased on küll suured löuamehed, aga tegudega ei junda nad midagi ära teha.

Rahutuste mahafurumisega on praegu tegemist Bulgaarias, kus kommunistid piilidid maffu tösta, leides poolehoitu talurahwa kaskel, kelle juht Stambuliiski preegure walitjuse poolt wägivaldsel wiisil kufutati ja siis jurma jät. Rahutuste ulatuse kohta puudub alles selgus. Wälied teated, eriti Belgradi omad, puhuwad maffu Bulgaarias wäga suureks. Nad jutuistawad, et peaminister Jankow olla ametist ära astunud ja isegi kuningas Boris pidawat troonilt juba lahkuma. Bulgaaria ametlikud teated aga kinnitawad, et siin on tegemist sihiliku liialdusega. Kommunistide ülesastumist tuleb ainult ette riigi lõunapoolles ofas ja sealgi jurtatke maffufatjed offofohe maha, niipea kui nad endid awaldawad.

India warandused. 101

Sir John Metelisse romaan.

Üks härg weristati. Senaator jagas heide kääga oma tagawarasid. Ja warsti täitis jälle lõomise ja joomise kawa kohta, kus alles mõne tunni eest werd oli walahud.

Kui päite looja oli läinud ja öö järgnes, läks igaüks puhkama. Ja warsti waldas raske uni kõiki, wälja arwatud ainult mõned walwurid.

Järgmine hommik ja eellõunaf tõi suurt elawust del Cerro mõisasse.

Tuli awalitaks, et apashide pealik oli põgenenud. Selle lohatuse eest lastis krahw Elonghil ja mõtemal madrusel jalad paku panna.

Silmustõied mõisa katusel platwormil näitafid, kuidas apashide pealik mõisast oli põgenenud. Et keegi põgenemist ei näinud, tuleb küll sellega seletada, et kõik mõisa elanikud, ka mõned walwurid, wäga wõsinud olid ja uuele wastu ei suutnud panna.

Krahw oli kõigepealt sellepärast pahane, et ta oli kaotanud wäärtusliku pantwongi, keda ta Ristikandja ja preislase wastu oleks wõinud wälja wahetada.

Wäljasaadetud kurajad tulid hommikul tagasi teatega, et apashid on kagufisilises magedes taganenud. Räh-tawasti oli neil nõi teiste jugharudega ühineba.

Don Carbonyal nõmbis, et indiaanlasi kofe mindas taga ajama. Ka krahw ise pidas seda tarwilist ja taruttas oma rookude wäljaminekut kiirustama.

Kõigi nende talituste ja korralduste kõrwal leidis krahw weel aega peenikele kawaleri ja õnnelikku peigmehe

kohuseid oma ilusa pruudi wastu täita. Senjoora oli krahwi wastu pealtnäha täiesti endine. Minult kerane tähelepanija oleks wahete wahel wõinud tema wastustes kunda peidetud pilget ja tema pilgus näha haawatud ühtuse ähwardust, mis senjoora silmist jähwas, kui ta arwas, et keda tähele ei pandud.

Kõigi tagasihulnud kurajade käest päris krahw teateid Raudkää ja Jaaguari kohta, kuid keegi ei teadnud temale midagi öelda. Diaz üksi oli Jaaguari pära krateist põgenemist näinud, kuid ta ei piukatanudki sellest.

Ohwifereide koosolekul otustati, et Cerro mõisa tuleb sõjategevuse lähtepunktiks teha. Seepärast otustati siia wäike garnison jätta, kuna don Esteban San Guya-maga ning kaupmeeste ja maaomanikkude liiduga ühendust pidi alal hoidma Sonoora ja Chihuahu walitjusele kui krahwi operatsioonideist teatada, et wõimaldada ühise plaani järele tegutsemist indiaanlaste wastu.

Senaator kordas oma tõohust, et niipea kui apashid maalt täielikult on wälja aetud, peetakse tema kiitre ja krahwi pulmad ära. Don Esteban näis wäga rõõmus ja uhtse olewat oma tulewase wäimehe peale. Tema ei kahelnud enam onia salajaste plaanide kordaminekus.

Sean ja Bonifatsius said krahwilt kaju mõisasse maha jääda. Donja Dolores näis kõige suuremat heatahtlikust oma peigmehe sugulase wastu illes näitawat. Ta wastas tema külmaga tagasihoidlikkuse peale õrna hoolikusega. Ta ostas oma kawatsusi ja tundmusti nii ofawasti warjata, et krahw ja alguses ka Susanna aimatagi ei wõinud, et temal sakabus teada oli.

Krahwilt said mõisa garnisoni ülema Macunha ja Bonifatsius kaju murimisi ja järeleuulamisi Raudkää ja Jaaguari järele jatkata.

Nendes ettemalmistustes moodus päew ja puhkuse aeg. Krahw andis wiimaks oma salgale kaju teele minna. Seal ilmus aga Ristikandja ootamatult mõisasse. Tema tulest täitis kõiki rõõmuga, ja selle järeldusel wiibis uuesti krahwi salga wäljaminek.

Wana Ristikandja oli ilma sõjariistadeta ja istus poolmeksi indiaani hobuse seljas. Kui ta mõisa wärawa ees looma seljast maha kargas, temitafid keda tema jeltfiliised ja kõik mõisa rahwas rõõmuhüüetega. Ta oli küll ilma pääsita, kuid siiski täiesti terve. Jõgi paljaks ei olnud ta riisunud. Tema riimall rippus tema kaatustif rist ja tema jahijärgi wõõ wahel oli tema weider arweraamat, millesse ta oma wõidud üles tähenbas.

Kofe järgnema kuu siindumised wõime niilid wähe-desse sõnadesse kofku wõtta.

Krahwil oli wõitluses indiaanlaste wastu igal pool õnne, ehk küll kofalised wõimud tema peale warsti kade-daks said ja temale enam toetust ei annud, waid fagedasti koguni talitust tegid.

Minult oma wäimatus ja senaatori toetuse tõttu suutis krahw kõik takistused wõita. Kuid wõitlus läks temale piifapeale tüüritawaks, sest temal tuli wõidelda mitte ainult indiaanlastega — see oli kõige fergem asi — waid ka salafepitlustega oma enda salga kaskel.

Tema jalt seifis koos riitmeifugustest kofujoosunud õnnatelt, keda ainult raudse distipliini abil wõis walit-jeda. Pifaleweniw wõitlus aga õõnestas distipliini ja jurendas rahulolematust.

Sõjategevus oli waevarikas. Waenlane jät küll igal pool liilia, kuid taganebas rõõmis ta kõik mõisad ja talud wäljaks ning põletas maha. Krahwi jalt ei jaanud jec-pärast enam suuremat saaki, jaagi pära aga oligi suurem ofa temaga kaaja tulnud. Murin kasiwas iga päewaga.

Harju maakonnarõufoan loosolet

Peale mõnejarguste läbiväärtimiste lõp-
pees nõufogu fookusleht tell 1/26 õhtul.

Wäljamaalt.

Põllumeeste erakond Ameerikas.

Amamiist ajast juba seisab Ameerikas põllumeeste liikumise kerge erakonna käes. Need on wabarilised ja demokraadid. Nemad walitavad presidendid, kongressid, seadusandjad, kubernerid, kohtunikud jne. Kõik on ka teisi poliitilisi erakondi seal elule tõusnud ja wõitlusesse astunud, nende hulgas ka töölise föderatsioon, kes rehtendab oma liikmete arvuni 4 miljoni peale, aga siiani on nad kõik täitsa warju jäänud wabariliste ja demokraatide kõrval. Töölise erakonnal läks küll korda oma poliitilise kaaluga siin ja seal teatavat mõju avaldada, aga igalpool lõpuks tege- misel pidi temagi täieliku tagajärjega leppima. Sõjakas aeg on teinud praegu ainult ühe asja olemas. Nõnda on põllumeeste liikmeskust, kaheksa miljonit, ära lõhki, siiani on täitsa nurga lüüdnud.

Nüüd aga ühinevad wabariliste ja demokraatide võimad ühes erakond tõusta, enesele seal wõimalikult koha võtta ja wõimaks teguriks saada põllumeeste poliitilises elus. See on põllumeeste, mõis ühes wäikepõllumeeste ja põllutöölise erakond „Farmer labor party“, mille fookuslõik, waid täitsa sobiline erakond, kes aga oma programmi on seadnud olude tõttu illes mõtnud mitmeid fookuslõike nõudmist. Ühes erakond, igapäev elu, on poliitilises wõitluses juba kaugele ulatunud ringlat- neid lõhki, on enese ümber kogunud põl- lumeeeste laialdasi ringkondi ja palju koha- lisse töölise organisatsioone, kes kodanliste wõimadega. Loonimisevõime järele erakondas ei ole mitte töölise, waid farmerid, kes piiratud kõigepealt oma majanduslike huvide eest seisid, põllumajandusele kaitset nõudma ühtlasi fookuslõike eest kaitseks wõidu, mis Ameerikas ka sellel ajal kipub maad, wõitma. Farmerite poliitilist jõudu on Ameerikas küll teataval määral hinna- la mõistetud, aga wõimustõus pres- idend, kuberner ja teiste kandidaatide pä- rast ei ole kunagi farmerite laialdasest ringkondadest palju kuulnud. Kui nüüd farmeritel korda läheb endid organiseerida, siis peavad nii wabarilised kui demo- kraadid nendega wõimustel rehtendama kui otustandis teguriga, seda enam, et mõlemad suured erakonnad on oma jõe poolest umbes üheskoos. Romaad on- gi juba põllumehed kaheksa miljonit ära lõhki ja kolmandas erakonnas jaa- nud. Ja nüüd kuulutatakse farmerid ette, ei neid ka põllumehes korda läheb seda- jama teha. Senasti on neil juba oma esi- taja. Seal on nende eestvõtte ja agri- kultuur blokk asutatud, mida küll ei saa poli- tiliseks teguriks pidada, waid majandus- liseks. Ka piiratud põllumajanduse huvide kaitseks töölise ja farmerite ühistu.

Siljaeegu pidas „Farmer labor party“ oma kongressi, kus täielikult kujul illes sead- uue erakonna programm, mis wäljas- pool suurt huvi äratas. See programm nõuab muu seas ühtlasi fookuslõike eest kaitset ja läbitõlmise teede raskustest, pro- duktiooni järele wõimustõus töölise ja far- merite organisatsioonide läbi, 8-päevast tööpäeva, laste töölise karistamise ärakee- lamist, paljude alamandide wõimustõus- mist, üldist koolikohustust, taju sõjast oja- hõid- nud isikutele, riiklike pangas-ajanduse uuen- damist ja fookuslõike kinnitamist. Mõnede nendest nõudmistest on Euroopas juba am- mu tähtsust leidnud, Ameerikas aga veel mitte, sest nemad ei wasta ühtlasi wõimustõus mõttele.

Diktatuur Hispaanias.

Kindral Primo de Rivera wõeti Mad- riidis suurema lahkusega vastu kui ta seda wõis oodata. Meelepaha ja nürin kuul- le nimelega riigimeeste vastu oli nii suur, et rahwa laiemad hulgad diktatuuri mäs- mapanemise peale päris rahulikult waata- sid, ofalt seda isegi terwitajad. Töölise protestiwaadist wõimustõus ei tulnud midagi wälja, ja kohalet minema kihutatud riigimehed ei julge praegu endid liigutada. Nüüd on neil enestest selge, et asi ei wõi- nud nõnda enam edasi kesta.

Kindral Primo de Rivera on praegu Hispaania diktatuur, tema käes seisab täie- lit wõim. Mõnede lihtsate lähe ta selle po- lest lahku, et tema ei püüa sugugi mitte oma diktatuuri üle tõnnumata parlamentlike,

legaalse wõimuga. Walitust ei ole enam olemas, parlamenti ka mitte, waid on ai- mullt direktorium, kelle liikmed, 9 kindrali, mingit wõimust kuningas ees ei annud. Seda tegi ainult direktoriumi president. Kõik dekreedid kuni wiimaseini kannawad Primo de Rivera allkirja, tema ise paneb dekree- did kuningale kinnitamiseks ette, kelle juu- res ka igapäew käib asjadest aru andmas. Ainult sõja ja wälisministeeriumis on mi- nistrite abid oma kohadele jäänud, teistes ministeeriumides ajawad asju wanemad, kõrgemad ametnikud.

Siljuti jutuajamisel „M. Fr. Presse“ kaastöölisele on Primo de Rivera seletu- nud: Mõnesteamine parlamentlike walituse wõimust ei jündinud mitte äärmiselt, ootamata, waid ta oli wõimust hoolikalt ette walmista- tud. Juba mõne nädala eest andsin kirja- likult paljudele meie wälislaadikutele tea- da, mida meie ette walmistame. Ühtlasi wõitsin nendelt ausõna, et nad meid illes ei annaks.

Direktoriumi programmi nõuab kõige- pealt poliitilise ümbrohu wäljatõukumist ja siis rahwuslike elu puhastamist. Meie as- tume ägealt wõitlusesse kowatuse, onupo- ja poliitika ja amantiliiride vastu. Kol- mandal kohal seisab riigi eelarwe seadmine kaasaalu. Küll ei ole ma põhjalik raha- asjanduse tundja, aga majanduslike küsi- mused on mind alati huvitanud. Seian näiteks, et meie maksusüsteem on illellig- keeruline. Tegelikult parem oleks ühtlasi kulumafu sisse seada, mis wõiks riigika- sale anda kuni 25 protsi. kõigist sissetule- kute. Mõnesteamine mõista ei anna meie riig- kassast ühtlasi kinnitust rohkem wälja kui sinna sisse tuleb. Kõik isiklike armu oja- lised riigiametnikud, kes ainult kuu wiima- sel päeval biroos käiwad, et palga vastu wõtta, lastakse ametist lahti.

Marokko küsimus on wõimust hell ja te- mast ei tohi mitte kergemeelselt kõnelda. Ma ei ole sugugi mitte sõja õhustaja, aga on asju, mida rahwas ei wõi sallida. Kõi- gepealt tahame selle plaani läbi wiia, mis kindralstaab on wälja töötanud. Ja siis saame näha, mis edasi teha. Aga ma ei taha mitte, et Marokko läheks Hispaaniale rohkem raha ja wõimust kui ta siia- maani on maksanud.

Kui kauaks wõib direktorium ametisse jääda? Wõib paariks nädalaks, wõib paariks kuuks eht rohkemgi veel. Kes saab praegu seda ette öelda, millal nimelt tema wõib anda oma ajeme korrapärase walituse kätte.

Sanina mõrtsukatöö uuri- mine.

Teatavasti seadis kaadikute konföderats- iiferaalse, liitriide esitajate moodustatud komisjoni ametisse, kellele ülesandeks tä- ti järele uurida mõrtsukatööd, mille ohwriks Itaalia piirikomisjoni liikmed Janinas lan- gesisid ja millest siis Itaalia-Greeta tüli tek- kis. Nüüd teatatakse Pariisist, et komis- jon on oma ülesande täitnud ja selle kohta aruande alaldanud. Inglise, Prantsuse ja Itaalia esitajad komisjonis olid õhusele jõudnud, et film ei ole mitte poliitilise ri- ritööga tegemist, waid isikliku kättelekum- lega. Teistkusele aruandele olla jäänud Itaalia esitajad, kes iftagi greeklasi kaht- lustawad. Aruande tõendamist mööda sei- sab Greeka filmid ainult jelleks, et tema ei olla piirikomisjoni juurdeoleku eest küllalt hästi hoolitsemud.

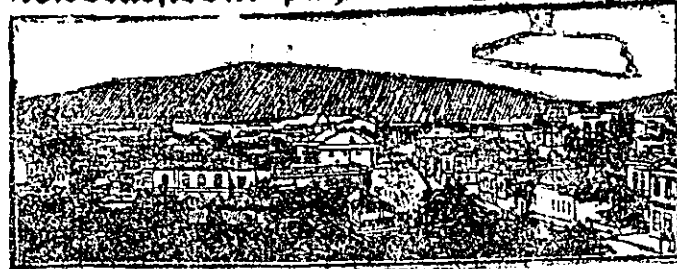
Kommunistide falaorgani- satioon Warsšawis.

Ragu juba lihidalt teatatud, saadi hiljuti Warsšawis kätte suurem kommuni- stide falaorganiatsioon. Wangi on wõe- litud filmme Wene kommunistlike erakonna liiget, kes on enamist kihutustööd teinud ja falaoluamist toimetanud Wenenaa ka- juts, milleks nad on nõutogude walitusele kätte suuri summasid raha saanud. Kõik kinnitustub isikud on juudid. Mõnede- neist on Warsšawis suured kaubamajad, restorandid ja kohwimajad. Organisat- sioonil on korda läinud sõjawäes, ifagt oh- witeride ringkondades kihutustööd teha, ja mitte juft ilma tagajärgeta. Dooda on veel teisi wangitõdmisi.

„Times“ Inglise walituse häälkandjaks.

„Times“ peatoimetaja Astor teatab oma artiklis, et temal on nüü feda lehte

Revolutsiooni puhul Bulgaarias.

Bulgaaria pealinna Sofia üldvaade.

muuta Inglise mõõduka walituse alaliseks häälkandjaks. Kõrgetest isikute moodus- tatud komisjon wõiks lehe juhatusse oma kätte ja walwaks selle järele, et üksi aktio- nääri liig palju ojatähti enese kätte ei kii- tikuts ja lehe peale mõju avaldada ei saaks.

Krooti piiskopkonna asuta- mine Soomes.

Ragu Soome lehtedest näha, on praegu Soomes käsil uue Krooti piiskopkonna asu- tamine, mille alla kõik Krooti kogudused Soomes kuulutaksid. Piiskopi walimised wõetakse ette lähemal ajal.

Sirmus õnnetus idela- wanduses Shotimaal.

Mõddingi idelaewanduses Falklandi juu- res Shotimaal juhtus hiljuti sirmus õn- netus, mille jarnast Inglise maal ei ole nähtud 1913. aastast saadik. Wana, ma- hajäetud laewanduse kõrval, mis wett täis, seisis uus laewandus, kus parajasti 71 mämeest tööl olid, kui wahesein koku langes ja plahwatus laewastiku purustas. Üheksa mämeest päästeti ära, teised jäid maa alla. Päästmistööd tahtasid maa- alused gaasid, mis tuld lampides põleda ei lastud. Ühest kõrvalkõigust leiti 16 mä- meest meelemärkusteta olekus, ta toodi sealt jurnalehastid wälja. 26. sept. teatati, et maa alla on jäänud veel 42 mämeest, kelle päästmiseks enam mingit lootust ei ole, sest wesi on wanaft laewandusest uude woolanud ja tõuseb seal liiresti kõrgemale.

Wenemaalt.

Wenemaa kookupõrge Per- siaga.

Londonist teatatakse, et nõutogude We- nemaa ja Persia wahel on teraw koku- põrge ette tulnud. Wene wäed on Persia lähja sadama Enfeli, mis Kaspia mere ääres, oma kätte wõtnud, et selle läbi Per- sia walitust jundida Wenemaale warem antud kontsessioone tunnistama. Persia protesteerib ägealt selle vastu ja tooni- tab, et nõutogude walituse agressiivne samm käib 1921. aastal tehtud lepingu vastu. Küll on juba werise wahetu- mise kaaja toonud, Wene-Persia piiril, mille juon lõpustikult alles ära määrama- ta. Wene wäeosa kallaletungimise läbi on seal 6 Persia piirwahi surma saanud.

Mõned wäljapanevad muu- seumidest wälja toodud.

EM. „Wolja Moskii“ 15. septembril teatab, et üks osa Moskwa näituse wälja- panevatest ja nimelt kodukäsitöö osakonnas, olla enne sõjaaegsed ja muuseumidest wälja- toodud.

Lätimaalt.

Kirikutüli lõpp Lätis.

Wabariigi presidendi otsus.

Läti walituse ametlikus lehes „Wald. Wehstn.“ on 26. sept. avaldatud wabariigi presidendi J. Čakste otsus, milles tun- nistatakse, et 10. juulil saetud poolt tagasi- lükatud seaduse eelnõu kirikute ja palwe- kodade kohta ei ole rahwahääletusel 1. ja 2. sept. wõtmistõmist mitte leidnud, sest et 963.257 häälteüldusele kodaniku poolt on antud ja maksuwaht loetud kõigest 205.586 häält.

Sellel on kirikutüli Lätis kord ometi lõppenud. Wabariigi president on õigeks tunnistanud walimiste leffkomitee seisu- koha: rahwahääletusest peawad põhiseaduse järele osa wõtma wõhemalt pooled kõigest häälteüldusest kodanikudest.

Läti ülikool Riias.

28. sept. pühitsetes Läti ülikool oma 4- ndat aastapäewa piduliku koofoletuga au- las, kuhu olid kogunud õueldud täiel ar-

wul, walituse esitajad, üliõpilased jne. Terwitustõnades tähendas rektor Rubert, et selle nelja aasta jooksul ei ole ülikooli mitte üksi laienatud, waid ka süwendatud. Mõddalainud aastal on kinnitatud uus põhikiri, mis ülikoolile annab rahwuslike õpeasutuse iseloomu. „Meie ei ole maru- rahwuslased, aga igaüks käest, kes ülikoolis töö- tleb, tuleb wõhemalt nõuda poliitilist au- toriteeti ja lugupidamist Läti huwide was- tu.“ Autonoomne ülikool on täitsa waba ja rippumatu.

Aruandest, mis ette lanti, selgus, et mõddalainud õpeaasta lõpul oli ülikoolis 5137 üliõpilast. Suur profsent, ligi kol- mas osa, oli nende hulgas naisõpilaste. Wäljamaalasi oli 1½ protsenti, rahwuse poolest lätlasi 4189. Ülikoolil on ühes tehniliste fakultetidega (inseneri, arhitek- tuuri, mehaanika) koku 12 teaduskonda, nende hulgas ühteaduskond ja loomaarsti- teaduskond.

Spejendust on ülikoolil: 60 professo- rit, 91 dofsenti, 10 eradofsenti, 80 asstis- tenti, 15 lektorit, 7 instruktorit jne. Aru- andes toonitatakse, et ruumide puudus an- nab end ifta veel terawalt tunda kõigis teaduskondades, samuti ka õpetajendite wahes.

1. juulist 1922. a. kuni 1. juulini 1923. a. on ülikooli wäljaminekud olnud 1.432.082 latti, jastulefud 413.954 latti (1 latti = 50 Läti rubla). Jga üliõpilane on läbitõlmis maksma läinud: õigustea- duskonnas 6965 rubla, inseneri teaduskon- nas 12.209 rubla ja arhitektuuri teadus- konnas koguni 24.143 rubla. Ülikooli juu- res on registreeritud 51 üliõpilaste orga- nisationsiooni, kelle hulgas on 13 korporat- siooni.

Kogu Eesti poolchoiu on leidnud

A.-S. „ASTORIA“

aromaatilised paberossid

„SULEIKA“

10 tk. 15 mrk. ja 20 tk. 30 mrk.

Lätis raudteerongile ka- lade tungitud.

Rööwliite saak ligi 2 miljoni rubla.

Miitami lähedal, Edengrafi ja Daub- zewasi jaama wahel, on rööwliid õõsel wõtnud 28. sept. raudteerongile kallale tun- ginud. „Rig. Rundschau“ teatab sellest järgmiselt:

Rong oli Daubzewasi jaama jõitmas. Üks kilomeeter sellest eespool märkas me- duriuht palksid, mis olid tee peale ette weeretatud. Waewalt sai ta rongi kinni pidada, kui 4 rööwliit, kõitidel näotatted ees, meduri peale hüppasid ja revolwri- ga tuld andsid. Meduriuht sai jalast haa- wata. Siis läksid rööwliid rongile ja ha- latsid reijijaid riisuma. Selle juures sai üks reijija revolwrikuuli läbi raskesti haawata rinnust.

Spialgiste teadete järele on postwa- gu nist ära rööwitud 1300 latti ja 18 reijija käest 1.600.000 rbl. Rööwimine kestis 55 min., siis hüppasid rööwliid rongilt maha ja põgenesid ära metsa. Kõhe pärast seda lutsuti Daubzewasi jaamast Miitami linna ja raudtee politsei ametnikud wälja, kes otsekohe erarongiga kohale ruttasid asja uurima.

Odawahinnalistest paberossidest tar- watakse Eestis kõige rohkem

A.-S. „ASTORIA“ paberosse

„ASART“

20 tk. 10 mk.

Pilbu- meestele „Laema tubak“

on jälle igalpool saada.

Siferiigift.

Sarjumaalt.

Beningi wallanõufogu mõisa tükeldamise vastu.

Beningi wallanõufogu, kes omas enamusel täiesti pahempoolne, on juba teist puhu otustanud paluda põllutööstustest rüüsi, et Beningi mõisat ära ei tükeldataks. Teatavasti katvates maafonnanõufogu mõisa tükeldamise puhul ajutaba sinna maajapidamise kooli. Seega talitab wallanõufogu täiesti rahwajuhude wastajelt.

—arti—

Wirumaalt.

Kahwere waremeid.

lahetate tulewikus korraldama hakata, jammuli ka „tammiku meha“. Waremed on mahavarijemas ja mets praegu loomade karjamaa.

Siin ei saa aga selles suhtes enne palju ära teha, kui nimetatud kohad täiesti linna-le ei ole üle antud.

Bärnimaalt.

Trahterimafu jagamise koosolek

Teatavasti määras maafonnanõufogu trahterimafu summaks 1924. a. peale 800.000 marka. Sellest summast maksavad algatusega jagajad 750 tuhat marka, tee- ja jõgimajad ja alalised einelamad 52 tuhat marka, juhustitud pidude einelamad 10 tuhat marka ja ülejäägi 8 tuhat marka.

Maafonnanõufogu poolt olid 29. sept. selle mafu maksjad kofu kutjutud, kes ka omavahel mafu ära jagasid.

Nime muntmine.

Lori wallas olema Soomiku telefoni kollektiivseksjama juhataja on soowiatvõdufega postiametfonna poole pööranud, et temale alluiv sefsjama wastawalt kila nimele Riika kollektiivseksjama ümber nimetataks.

Mõistatuslik karjapoisi kadumine Rarksis.

Neljapäeval, 20. sept., kadus Rarksi „Piini-Rangru“ talu karja juurest mõistatuslik teel 16-aastane karjapoiss ära. Poolekse nädalane otsimine ja uurimine ei ole mingit tagajärge annud. Andmete järele tuleb arvata, et siin mõne juhustite

õnnetusega tegemist on, mitte aga etteawatsetud põgenemisega, sest et isikunimis-tust liigi ei ole võetud, niisama ka raha, ega uuemaid riideid, kuna veel pealiskaub pooleli olewa korvipunumise töö juure maha on jäetud.

Postiagentuuri avamine Wana-Raris.

Posti peawalitsuse ettepanekul arutas Wana-Rariste wallanõufogu omal wimafel koosolekul postiagentuuri avamise ja postikastide ülesseadmise küsimust. Ohtustati postiagentuuri avada Wana-Rariste Rimmu karjamõisa ja ühtlasi ka paluda, et agentuuri jaoks sealt karvilik osa päldu ja heinamaad postilvedaja tartvitada antaks.

Puude lehed kolletawad.

Sügisel lähenemisega on juba eriti kolletajeks muutunud wästra, saare- ja kasepuu lehed ning rohkesti langeb neid iga wäheha tinnepuhangu juures maha.

Metsajehinamaad wees.

Wihmarikka sügisel tõttu on metsajehinamaad mõnel pool ileni wees. Sarnane iluhohe weji taltistab tuntawalt loomade karjatamist üldse - heinamaadel. Nimelt peawad karielejad pühwad läbi kilmas wees paterdama, mis eriti halwawalt noorte loomade tervise peale mõjub. Nii mõis mitmeid põllumehi kaebamas kuuks, et noored loomad kõhina olewat haigunud.

Laadaplatti küsimus Andrus.

Wihmarikkas aastal peeti Andrus laadaplatti kofu juures olewat muruplatzil, mis asub suure Kurejaare postimaantee ääres, wasta kaks Andrus mõisat. Kuib juba mõnda aastat ei luba praegune Rinki kofu rentnik M. S. laada enam nimetatud platzil pidada, waid paigutab laada kord ühele, kord teisele oma laadajale põllule, nii, et kaugelema tulinud inimesed mõnikord laadaplati kofu illeski ei leia.

Sarnane igaaastane laadaplatti ümberpaigutamine on elanikkude seas õiglast nurrinat tekitanud. Mõnake laadaplatti kofu kofu.

Elanikkude soowidele wastu tulles ja arwesse wõttes Bärnu maafonnanõufogu ettekirjutust, kus nõutakse, et walla piirides peetawatel laadadel kindlad platid olgu, otustas Andrus wallanõufogu oma wimafel koosolekul esineda karwilises kohas palnaga, et laadaplatti karwis wälja plaaneritaks wastaw maaala, kus igaaasta-

leid laatasid jaoks kindlakujulist pidada, nii, et inimestel enam ei korwihets oma laadale koobud kaubaga põllupeenrate ja kraawide wahel ristelda ja laadapidamist kofu otstida.

Künnitöödega algust tehtud.

Niilid, kus ruffipeksmine juba suuremalt joolt lõpukooral ning juurwili alles walmimisel, on mitmel pool ristitkehina tõõdi ja ruffikõrre künnitusega algust tehtud.

Petserimaalt.

Kiri Petserimaalt.

Walimised lähenemas.

Erafonnad hakkawad wähehaawal talumisejari wäljafirutama. Wenelased walmistawad endid hoolega walimiste wastu, kuid eestlased paistawad loitud olema.

27. sept. pidi Petseri wallamajas wenelaste walimiseelne koosolek olema, kus riigikogu liige Seljugin riigikogu tõõdest aru oleks annud, kuid wähele ojawõimise pärast jäi koosolek pidamata.

Spetus algkoolides

peab 1. oktoobril algama, kuid mitmes koolis, kus ruumid jelleks ajaks torda ei jõuta seada, algab õpetus hiljem.

Wiimased ilusad ilmad

on tõuwiija küpsimiseks palju kaasa aidanud. Odrad on juba niidõrd walmis, et mõis kofu panna. Raerad, mis siamaani päris haljad olid, on ka juba wärwi muutnud ja walgemaks läinud.

Mitmel pool on põllutõõde wähehaaga hakatud kasutama kartulitõõtmiseks. Sakselinnas imbruses on kartulitõõtmise libedasti käsil.

Ruffid on juba maha külitud ja orased ilusasti illes tõõsnud. Minult seal, kus kofa peale tõõwili oli külitub, on veel ruffis maha tegemata.

Muudatused kooli juhatuses.

Wenemeelne direktor Truusmann ja inspektor Lennart-Lerno on Petseri realkooli pealt lahkunud ja asemel on Marwa linna haridus-afakonna juhataja hra Raja ja teisele kohale kohalik kooliõp. hra Madisson nimetatud. Eesti õpilased mõiwad nüüd kergemalt hingata ja teawad, et neid wenelastega ühewäärilisteks peetakse.

Uuteft juure tulnud õpejõududest paistab silma tuntud jeltikonategelane R. Leito.

Omawallitus.

Lääne maafonnanõufogu koosolek.

Jõelugune arusaamatus koosolekul.

Lääne maafonnanõufogu koosolekul, mis illeila ära peeti, walitjes harilik larm ja karatjemine, ning tehti tegemist enam poliitiliste jalatahapanemistega, kui maafonnale kasuliku tõõga.

Sinna pahempoolsetel — tõõrafonnal ja jottidel — nõufogus enamust, siis mõisid nad läbi wiia kofu nagu soowisid. Enamust kasutades otustasid siis ka tõõrafondlased ja jottid maafonnawalitsuse esimehelt Wiga-la mõisa tõõlistemaja ehituskulud 631.000 marga juureses sisse nõrda, peale selle veel omandatud lokomobiili hinna ja muud jummad.

Summa jissenõudmisteks, mis kaugele üle 1 miljoni marga ulatab, määrati lahenäbalane tähtaeg, ning jissenõudjaks määrati omamoodi kuulus tõõrafondlane Maaster. Wiimase otuse hääletamist ei mõtnud nõufogu parem pool enam oja. Selle tõõtu jäi koosolekule ainult 7 liiget. Hääletamisel anti otuse poolt salajasel hääletamisel aga 8 häält. Selle mõistatusliku loo selgitamiseks piti petri maafonnanõufogu pahempoolset nõudmistel äraantud hääled kinni, ning asja lahendamiseks tahetate sammusid astuda.

judus-seep

JDEAL

Kõige parem naharavitsemine

abindu

Ainult eht, kui wabriku nimi

VIKO

peal, mida ostmise juures hooliga tähele panna palume.

Majade ehitamine Petseris.

Petseris, kus fortifikatsioon Tallinnast palju taha ei jää, on tänawu palju uusi maju ehitusel, kuid nähtawasti ei jõuta nendega tänawu veel niikaugele, et sinna ka talweks elama mõis ajuda.

Prangli saared.

Prangli saari on kaks: Suur- ja Väike-Prangli. Need kaks saart asuvad Tallinnast kirdes jilis umbes 40 kilomeetri kaugusel wastu Jhahalu lahte, Muuga rannast umbes 20 kilomeetri. Wiimsi poolsaarelt paistawad Prangli saared ilusti kätte.

Suur-Prangli saar on 7 wersta pikk ja 3 wersta lai. Saare lõuna raud on madal ja rannäärne meri kina täis, nii et jii paadiga maale ei pääse. Sadamad, mida saarel niiku on, asuvad kofu põhjapoolisel kõrgemal rannal. Saare põhjarand on märgimelkaga kaetud, kuna lõuna poolles ojas ka lehtpuud kaswamad.

Suurel-Prangli saarel asub 74 ja Väike-Prangli 5 peret, kofu 520 elaniku.

Suurel Prangli saarel on kolm kila: Keilnase, Jhahala ja Lääneotsa kila. Majad saarel on kaunis ilusad, enamasti pealt kaadadega kofu üle löödud ja wärwitud pörandatega. Majad on seest kofu kaunis puhtad ja ilusasti korda seadud.

Saarlased on kõigil otsetud frundid; niimafel on mõistad 4—16 tiinu juured. Jgas peres on 1—3 lehma. Minult iihel perel on 5 lehma. Sobiseid igal perel ei ole. Saarlased ei tee mind wiija maha, kui ainult kartulid. Kartulimaa haritwad ja wäetawad nad suure hoolega ja kartulid kaswawad ka hästi. Ruskil ei ole tänawu ni ilusaid kartulid näha, kui Prangli saarel. Kartulipõõsude kofu haritwad saarlased suure hoolega heinamaid. Seinamaad on fivideft, mätastest ja pööstastest korralikult puhastatud. Seinamaade peale wäetaw saarlased igal kowadel jonnifut, nagu karuli maalet. Sõnnikut kaswitawad nad jeda kofu, mis meri tormi ajal kaldale nihub. Nimetatud kofu kogutakse mere ääres tormi järele kofu, weetakse due, segatakse laudafonnifuga segi, lastakse siis hum-

mitutes mädaneda ja wäetake heinamaale ja kartuli-põõsude peale, mis head rannu annab. Nii saadwad saarlased oma kofu toiduks kofu, kartulid, liha ja piimafondust, kuna wili suurelt maaft otsetakse.

Kalapiiul on saarlased peafisikuleku allitaks. Piilitakse peafisikuleku jiltu ja kila ning ka muud kala mõistamal arwul. Kalapiiuliks on mitmed perekonnad iihine-nud ja iihestõõs wõrgud ning mootorpaadid otitud. Piilitakse iihifelt ja saad jagatakse siis jelle järele kui suur kapital kellelgi piilgriistadesse on mahutatud ja niiku iihit igast pereft piilgriid kofu. Kalapiiul ei ole mitte iga aasta iihifugune. Palju ole-neb ka jelleft, kuhu randa kowadel jää kähel ja kufi poolt tulwad puuhwad. On hea piilgriistaks, siis elawad kalamehed joutalt — on oga piilgriist, siis ka kalamehel elu lehtm.

Suurel hantvutist pakub saarlastele hülge-piilut, mis ka kufit jistekuleku annab.

Sülged on kahesugused — hallid ja mustad. Hallid hülged on suuremad, kaaluvad 9—10 punda. Halli hülge raswa puruast maksatse 300—400 marka. Halli hülge liha kofuab ka siika. Sülge nahast teiwad saarlased saapaid, mis hästi soojad olewat. Mustad hülged on wähemad ja kaaluvad kofu 2—4 punda. Nende liha jöögiks harilikult ei kartvitata.

Sülgepiilut on ainult talwafonidel, kui meri kinni on kilmunud. Siss tulewad hülged jää peale wälja hingama. Seda aega kasutawadki kiltid ja peawad hülgete peale jacht. Sülge jacht ei ole pranglastele mitte iifi jistekuleku allitaks, waid iihit ka juureks lõuallitaks. Seda jacht oodatakse suure põnewisega ja selle wastu walmistatakse hoolega, seda ootab noor ja wana, ja jelleft jacht armastawad saarlased ka wõõrastele täjise waimustusega lugusid jutustada.

Waimuse elu kofu kofu on kuni waimase ajani kirit olnud. Saare lõuapoolles rannas kõrgema kofa peal asub kina purst kirit, mille ümber jurnuad on, mida kaunis kõrgel kinaad piirab. Jumalateenistust peab praegu kohalik kooliõpetaja, kuna õpetaja Jöelehtmeft 2 korda aastaks jii kofu jumalateenistust pidamas ja wimulikka talitust täitmas. Saare rahwas on usklik ja kofu hoolega kiritis. Snimefed, kes alati mere peal tuulte ja tormide kofu oma wäikeste paatidega lainte harjadel hädawõus wõitlewad, on alati rohken usklikud, kui maima rahwas, kellel wähest ainult raste hängufe ajal kofisemate küsimuste üle mõlelda tuleb. Jumal tuleb inimestele harilikult häda ajal meelde.

Uueluga seotud perekonnapidud — pulmad, warrud, matused — on saarel kuni waimase ajani pearegu amfamadest pidudeft olnud.

Mingihugust hariduse, karstuse, laulu ja mängu jelti saarel ei ole. Minult tartvitajate iihjus, iris paari aasta eest asutati, on saarel olemas. See ainufene iihjus on ka iihit nende walmilaps. Sagedasti kufutakse Tallinnast iihstegewuse kofuft rewidentid wälja, kes peafid nõu andma, kuidas iihjust juhtida ja iihit kofu järele wäetama, kas asjad korras on. Iihjuse eesot-fas on mitmed mehed iihitete aja jookul olnud ja iihjuse poob iie mitmes majas tõõtanud. Saarel asub ka iis erafuplus, mis iihjuse poega mõistab.

Saarel on kord wäike raamatikogu olnud, kuid nüüd olewat need raamatud läbi loetud ja ka ärafadunud, ainult mõned iifi-fud kofu on veel iie eht teise lugeja kätte alles jäänud. On ettepanek tehtud, kofu rele hariduse jelti ajutada. Mõte näib saarlasi humikawat.

Mahwa jutu järele ei puudu Prangli saarel ka oma humitaw ajalugu.

Umbes 400 aasta eest olla torm jätti peal Soome rannast kaks hülgepiidjat Prangli saare randa ajanud. Need jumajust pääsenud hülgepiidjad olla merel piihalikult tõotanud, et kui Jumal nad eluga päästab ja kuhugi randa saadab, siis ehitawad nad sinna kofu. Snnelikud jumajust pääsed olewat oma lubaduse täitnud.

Saarel olewat jell ajal ainult kolm kalameeste peret elanud. Selle wäike kofu olewat liiw aga iie suure tormi ajal kinni matnud ja ka iie suure, kolm jii-da ümber-mõõta, piha kofu häwitanud.

Uus kofu ehitatud lõuna randa, kuid aasta pärast on nad selle seal ära lahutanud ja endisele kohale uuesti illes ehitanud, et mõõdastitwatele laetwadele kofu kätte paistaks. Jöelehtmeft hakatud jii õpetaja kaima. Saar iie olla eitti iie Tallinna kaupmehe omandus olnud, kes ka Jhahala harrale Jirgen Dreyenile müüinud. Selle kofu on ta Maardu mõisa omaniku von Tarbe kätte läinud; iie järgmise omaniku Prangeli nime järele hakatud saart pärast poole Prangli järeks kufuma.

Suure Põhja jöa ajal on saar palju kanatamud, elanifud on ojaft Soome, ojaft Jhahalu randa põgenenud. 1716. aastal elas saarel ainult 16 peret 5. mail 1717. a. tuli õp. Brede esimest korda peale jöda järele koguduse asju korraldama. Kofu ei olnud waremalt kella, aga iie hufkunud kofu laetwa pealt olid saarlased kella jannud ja paigutafid torni.

1725. a. häwitas suur tulekahju saarel 16 hoonet ära, kofu järgmifel aastal ehitati nad kolga rannast antud palkest uuesti illes.

1748. a. ehitas Jhahala mõisa omanik barun Stachelberg kolmanda kofu õhtu randa, kuid halwa kufu tõttu mädanenud kofu rutu ära.

Eestlanna teater

Esimaspäeval, 1. oktoobril
kell pool 8 õhtul
Mandatud hindadega

"Hoffmanni lood"
Jacques Offenbach'i fantastiline
ooper 8 waat.

Teisipäeval, 2. oktoobril
Ehtenduseks

"Jhuus"

Moliere'i komöödia 5 waatuses.
Ehtenduseks abonentide laar-
bid maksivad.

Pääsetähed eelmisilgi teatri
kastis kella 10—1 p. ja õhtul
kella 5 peale. Reissbüroos äri-
päeval kella 8—4 ja pühapä-
vilil kella 10—3.

Draamateater.

Esimaspäeval, 1. oktoobril

"Wahetus"

Paul Claudel'i näidend 3 w.
Algus kell pool 8 õhtul.

Kolmapäeval, 3. oktoobril

"Wahetus"

Paul Claudel'i näidend 3 w.
kell pool 8 õhtul.

Laupäeval, 6. oktoobril

Ehtenduseks
Esimest lörda.

Wahwa rüütelate

Heinrich Heine'i lõbus muinas-
mäng lauludega viies pilbis.

Tõlkim: S. Anto.

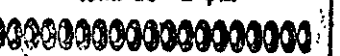
Lavastus: E. Eitel.

Dekoratsioonid: A. Linnand.

Algus kell 8 päeval.

Kassas- müügil abonement-
kaardid täiskasvanute ja laste
ehtenduse peale.

Pääsetähed eelmisilgi igapäev
kella 11—1 e. l. ja 5—8 õht.
teatri kastis ja Reissbüroos
kella 10—4 p.l.

Aino Kallas'e

Kirjandusl. ringreis

2. okt. Saapalus,
5. " Rätiveres,
7. " Narvas,
10. " Tallinnas,
12. " Wiljandis,
14. " Pärnus,
18. " Valgas,
20. " Võrus,
24. " Tartus.

Kaks wähepruugitud Rangi
wabriku tjehtitjat

lokemobiili

ja üks rehpefurnuasiin müüa
Tallinnas, masinate wabrik A.
Jürgens, Infeneri uul. 8.

Eestlanna kontsertsaal

LUDVIG JUHT'i

(kontsert)

ainukene kontsert

Raastegaw prof. Theodor Lemba (Hawer)
Eestlannas: Kusjewitzky, Chopin, P. Siron, A. Suht, Fr. Cerny,
Liljet j. t. helitööd.

Algus kell pool 8 õhtul.

Pääsetähed 200—50 margani eelmisilgi teatri kastis.
Eestlanna kontsertbiletid.

Tallinna linna 21. algkoolis algab õpetöö

uutes ruumides (Raua uul. 31, III ja IV korral)

kolmapäeval, 3. oktoobril s. a.:

esimese klassi õpilastel kell 1 päeval,

2-se, 3-da ja 4-da klassi õpilastel k. 9 hom.

Sissekäik kooliruumidesse esialgul koolimaja

lõunapoolsest otsast.

KOOLI JUHATUS

Tartu Piimatööstus majab osamat meierit

kes oskab walmistada export ja Pariisi wõid, koort,
delikatess juustusid ja kaseini. Tulla läbirääkimis-
tele Tartu hobuse posti jaama Riia uul. nr. 36
kella 1/29—1/11.

Häid

nifutliisid

müüb Tartus, Peterburi uul. 104, P. Kato.
Telef. 59.

Sw. Warustuswalitsus alustab põllupidajate

ruffi ostmist

1-fel oktoobril s. a. kindlaks määratud hinnaga tohe
maksitawa raha eest.

Ruffi eest, mille hollandi kaal 114—118 naela,
maksitakse 220 marka, üle 118 naela — 230 mk. puud.

Ruffi wõtmisest toimetatakse:

- 1) Tallinnas, E. Patari uul. nr. 13 igapäew kella
9—3.
- 2) Riia jaamas, 4-dal, 5-dal ja 6-dal oktoobril kella
9—4.
- 3) Riia jaamas, 9-dal ja 10-dal oktoobril kella 9—4.
- 4) Sagubi jaamas, 12-dal ja 13-dal oktoobril kella
9—4.
- 5) Rapla jaamas 16-dal ja 17-dal oktoobril kella 9—4.
- 6) Lääne-Muru jaamas 23-dal ja 24-dal oktoobril 9—4.
- 7) Haapsalu jaamas, 26-dal ja 27-dal oktoobril 9—4.

Ruffi alla 20 puuda wäsu ei wõeta. Ruffis
peab olema kuivatud, puhast ja raskus hollandi kaalu
järel mitte alla 114 naela.

Lähemaid teateid annab Tallinnas, intendantiuri-
osakond, Pagari uul. nr. 1, alumsel korral kuba nr. 11
ehk tootluslabu, E. Patari uul. nr. 13, igal äripäe-
wal kella 9—2.

Õigawäe Warustuswalitsus

Põllumehed!

Teil on linu, aga pole ropsi! — Oostke omale
linamurdmise ja ropsimismasin

„Helsingen“,

sils saate linade eest rohkem ja rutem raha kui enne.

— Müsige hinda ja tingimisi —

o. „Mercator“ Tallinn.

Pikk uulits nr. 36. Kõnetraat 16-76.

Masin on esimesle auhindadega kroonitud.

Oliriidest

w i h m a k u u e d , mere ja kalameeste ülikonnad,

mitmesugustes suurustes,

õllriie kangas, meekindlad presendid j. n. e.

Puldaniist töökindad,

põlled, presendid ja muud.

Igal näitusel esimene auhind ehk kuldauraha omandatud.

Esimene Eestimaa õllriide wabrik

L. SIMSIWART & Ko.

Tallinn, Pikk uul. 7. Telefon 9-92.

Häid Riia

sindli- ja latinaelu

oleme saanud suuremal arwul ja soowitame odawa hinnaga.

Põllutöömasinate ja majandusajade ladu

G. & A. Rothermundt Tartus,

Raatusse uulits 2 (kiwisilla juures).

Meriasjanduse Peawalitsus annab 2. okt. s. a. kell 10
hommilul Peawalitsuse ruumes järelepanemistele rendile,

welawew „Stari“

Lähemaid teateid saab Peawalitsuse kantseleist kella 1/9—3

Meriasjanduse Peawalitsus.

Meriasjanduse Pawalitsus kuulutab wälja 15. oktoobriks
s. a. kella 10 hom. Meriasjanduse Peawalitsuse ruumes

wähempakkumised

meremärkidepanija „LOODI“ kere kapitaalremondi peale

(osalt, nagu wäliskesta lehtede uuendamine, dokis ärateht. töö).

Pakkumistest osa wõtta soowijad esinewad mitte hiljem
kui kell 10 hom. pakkumispäewal kinnistes pitseeritud ümbrikkudes, tempel-
margiga warustatud üksikasjalise pakkumisega pealkirjaga „Pakkumine m-p.
„Loodi“ remondi peale“, kus peale üksikute tööde ka kogusumma äranäidatud
oleks ja maksawad pakkumise kindlustuseks sisse kautsjoni mitte wähem kui
10-protsendilise osa suurusest nende poolt ülesantud parandushinnast. Kautsjon
maksetakse Peawalitsusse ehk Riigikassasse puhtas rahas ehk Eesti Panga ga-
rantiiga. Tööde nimekirjaga ja tingimistega wõib Peawalitsuse kantseleis tut-
wuneda igal äripäewal kella 10—2.

Meriasjanduse Peawalitsus

Metsaotsjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 29. oktoobril 1923 a. Tallinnas, E. Noofitrantzi u. nr 12, Harju
maakonna metsajälema kantseleis, Triigi metskonnast 58,79 tiinu 79 tütis,
hinnatud 1.449,805 mk.
- 2) 30. oktoobril 1923 a. Weriora wallamajas, Weriora metskonnast
Wõru maakonnas 19,27 tiinu, 27 tütis, hinnatud 1.195.661 mk.
- 3) 30. oktoobril 1923 a. Uue-Wändra wallamajas Wändra metskon-
nast Pärnu maakonnas 29,63 tiinu, 30 tütis, hinnatud 1.589.413 mk.
- 4) 31. oktoobril 1923 a. Tõrwa alewis Patkila wallam., Koorkila mets-
konnast Walga maak., 45,64 tiinu ja 354 püüd 26 tütis, hinnat. 2.211.213 mk.
- 5) 1. nowembril 1923 a. Wõlkkwere wallam., Tõrma metskonnast Tartu
maakonnas 73,86 tiinu 97 tütis, hinnatud 3.229.117 mk.

Lähemaid teateid metsajätkide üle saab kohalikest metsajälemaest ja
Metsade Peawalitsusest Tallinnas, Toomkiriku pl. 3.

Metsade Peawalitsus.